

Katarina pušta u promet novu devojku – Bebu. Najpre ju je odvela svojim poznanicima samcima: starom neženji akviziteru Balažu i malom, kosmatom građevinskom tehničaru Mijuškoviću koji je nedavno oterao ženu. Potom, u nedostatku drugih znanaca koji smeju da se provode kod kuće, a pošto sama slobodan stan nema, smestila je Bebu, kao svoju štíćenicu, kod Miluške.

Beba je nova ne samo u gradu nego i u zanatu, dakle najviše cenjena vrsta devojke, te oko njenog daljeg podvođenja vlada neuobičajena nervoza, u kojoj ima i prenemaganja, nesvesnog i svesnog, ženskog i poslovnog. Katarina obavestava šapatom svoje prijatelje o Bebinom postojanju, i dok im za dobar bakšiš kazuje gde je mogu naći, upozorava ih da nipošto ne odaju Miluški ko ih je poslao: treba da se pretvaraju kao da su slučajno naišli k njoj pa zatekli devojku. I neka ne traže da Bebu odmah tu gde su je videli dobiju, već ako im se ona sviđi, neka jave njoj, Katarini, da udesi sastanak na pogodnijem mestu. Sve ovo zato što na Bebu sad polaže pravo i Miluška, kojoj je ona tako slučajno kanula s neba u kuću, a ni Katarina nije voljna da se odrekne podvođačkog udela.

Kod Miluške, u podrumskom domarskom stanu sa čijih zidova curi zelena memla, oko kuhinjskog štednjaka na kome se krčka jelo i u ogromnom loncu iskuvava rublje, sede zgurene sve tri domaćice: Miluškina kostoboljna i nagluva

mati, sama Miluška modra od pića i brkata kao odžačar, i njena mlađa, mršava sestra, na bolovanju već mesecima zbog sušice. One su, svaka svojim redom, prošle kroz službu plaćene ljubavi, ali su ih starenje i lakomislenosti, u međuvremenu, učinili poštenima. Sede ne govoreći skoro ništa, samo surevnjivo motre Bebu: u njenoj okretnosti i svežini svaka vidi nekadašnju privlačnu sebe i mogućnost da izgublenu privlačnost barem novčano naknadi.

Bebi je dvadeset godina; ona je obla, ima ovalno, belo lice rumenih obraza i tih osmeh skromne malovaroške žene. Susedni grad Bečej i muža, ložioničkog radnika, napustila je po nagovoru činovnika gradskog odbora, lepog kao devojka, i dobegla je s njim u Novi Sad. Smestili su se u hotelu „Vojvodina“, no, posle osam dana on je iščezao ostavivši joj poruku da mora hitno da se vrati u Bečej, jer mu se mati razbolela. Beba se vratiti nije mogla, nego je, plaćući, ostala. U hotelskoj kafani, gde je jedva napabirčila novac za plaćanje prvog samotničkog doručka, upoznala se sa Katarinom i, pošto joj se ispovedila, predala joj se u ruke. Dve noći s bestidnim nepoznatim muškarcima, kojima ju je Katarina gurnula, oprljile su je kao plamen, iz kog se s olakšanjem povukla u memljivo mrtvilo Miluškinе kuhinje. Ali joj je već i ovde dozlogrdilo: stan je nečist, ove tri žene ne daju joj da se okrene, da se na miru opere, da izađe na čist vazduh – jer bi je tobož mogao muž uvrebat i – te ona čeka prvu priliku da im umakne.

Tako je zatiču gosti kojima je obećana, smenjajući se učestano, u toj, za njih inače već davno neprivlačnoj kući. Miluška im otvara vrata i ponosito i nepoverljivo u isti mah, nudi im mesto na šamlicama privučenim štednjaku i upoznaje ih sa Bebom, koju besmisleno proglašuje za sestrinu školsku drugaricu. Razgovor koji se zapodene štur je – za-

obilazi upravo ono što ih tu okuplja. Starica se žali na bolove u nogama, Miluška na skupoću, mlađa sestra, opširno, na upravo fabrike što neće da je premesti na lakši rad. I tek pošto gost izvuče hiljadarku i zamoli da se iz komšiluka donese vino, pa svi ispiju čašu-dve, ukočenost pada sa njih kao krut ogrtač. Strastveno, lomatajući rukama, pomodrela u licu i otežalih debelih usana, Miluška se pred gostom okomljuje na Bebu, na onaj nemir u njoj koji sluti, kog se boji kao prepreke ostvarenju svog sna o blagostanju. Sad Beba više nije sestrina školska drugarica – ova laž u priči raspline se zajedno s nepoverenjem – ona je prevarena, napuštena žena, ali žena, na žalost, kojoj se ne može dokazati, kao da je još nije dovoljno poučilo iskustvo. A iskustvo kazuje da je svet danas iskvaren, muškarci sebični; sreća nije u zanosu, u provodu, od kojih se ne živi, jer živeti je skupo, Beba jede, cepa krevetninu, troši ogrev; nego je sreća u obezbeđenosti uz čoveka koji će umeti da ceni i nagrađuje. Miluška pri tom bulji u gosta okrvavljenim očima, da vidi razume li je on, pa kad joj se učini da razume, šalje Bebu nabusito u sobu pod izgovorom da iznese porodične fotografije, a njemu užurbano šapuće na uho da bi i on, ako je voljan, mogao da bude usrećen naklonošću mlade žene, samo ako bi se sporazumeo s njom, Miluškom, koja Bebu izdržava, hrani, a i odgovorna je za nju. Ne može biti govora da se sa Bebom legne tek tako, za sitnu paru – bilo bi to izdajstvo prema njenoj nevinosti. Čovek koji nju hoće mora se obavezati na stalno, mesečno izdržavanje, da bi se pokrili i Miluškini troškovi. Beba je lepa i neistrošena, neka je gost samo dobro pogleda, ona toliko vredi. Neka razmisli.

Gost međutim ne razmišlja o tome, već o drugoj, Katarininoj ortačkoj ponudi. Kad se Beba pojavi s fotografijama, on ih samo ovlaš razgleda, dajući mladoj ženi očima znake.

Poziva je zatim da ga isprati jer mora da krene, a Miluška je suviše omamljena vinom da bi zaveru prozrela i sprečila. Njih dvoje izlaze i ćutke prolaze kroz tamni podrumski hodnik u koji drvljanici šire zadah trulog rastinja; tek na stepenicama što vode pod kapiju izmenjuju nekoliko potmulih rećenica. Gost spominje Katarinu; Beba spusti oči i skoro bolno nabe-re obrve. Ne može odmah da obeća da će se iskrasti i kada, jer to zavisi od Miluškinе ćudi i jer ni sama nije sigurna da će pametno postupiti. Ali gost je požuruje: može neko da naiđe kroz kapiju ili Miluška iz svog stana; prlji je dahom i obećava dvostruku nagradu. Beba mu na to sa strane dobaci ispitivački i čeznutljiv pogled – ona pristaje – i pruža ruku: samo pola vlažne šake kao što čine žene sa sela.